

Valtuustoaloite varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidontuen kuntalisän maksamisen edellytysten selvittämisestä

Sivltk 09.10.2024 § 76

Kokoomuksen valtuustoryhmä on kunnanvaltuuston kokouksessa 22.4.2024 § 12 jättänyt valtuustoaloitteen varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidontuen kuntalisän maksamisen edellytysten selvittämisestä. Kunnanhallitus on 13.5.2024 § 84 lähettänyt valtuustoaloitteen sivistyslautakunnalle valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kunta selvittää maksuttoman varhaiskasvatuksen sekä alle 3-vuotiaiden kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen mahdollisuudet Pöytyällä syksyn 2024 talousarvioprosessin käynnistymiseen mennessä, jotta valtuusto voi tehdä vaadittavat päätökset vuoden 2025 talousarvion käsittelyssä. Valtuustoaloite on oheismateriaalina.

Valtuustoaloitteessa esiin tuoduissa asioissa on laadittu liitteenä oleva selvitys. Selvitykseen sisältyy keskeisten lapsi- ja perhevaikutusten arviointi. Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta ja lasten kotihoidon tuen kuntalisää on tarkateltu myös liitteinä olevissa valtakunnallisissa selvityksissä ja tarkasteluissa.

Kuntalain 410/2015 90 §:n mukaan valtuutetun aloitteen käsittelystä määrätään kunnan hallintosäännössä. Käsittelyä koskevat määräykset sisältyvät Pöytyän kunnan hallintosäännön 151 §:ään.

Kuntalaissa ja hallintolaissa 434/2003 säädetään lisäksi palvelujen käyttäjien, kunnan asukkaiden ja muiden osallisten oikeudesta osallistumiseen, vaikuttamiseen ja näkemysten esittämiseen valmistelussa olevissa asioissa.

Kuntalain 22 §:n mukaan

”Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.”

Hallintolain 434/2003 41 §:n mukaan

”Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.”

Valmistelijat

sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspäällikkö

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää

1. merkitä tiedoksi Kokoomuksen valtuustoryhmän valtuustoaloitteen / Valtuustoaloite varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen edellytysten selvittämisestä;

2. merkitä tiedoksi liitteenä olevan, kunnassa laaditun selvityksen varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen edellytyksistä sekä liitteinä olevat valtakunnalliset selvitykset ja tarkastelut;

3. esittää osana valtuustoaloitteen käsittelyä valmisteltavan, aluearkkitehdin, sivistystoimen ja teknisen toimen viranhaltijoiden ja työntekijöiden yhteistyönä, tarkastelu mahdollisista tilajärjestelyistä, tarvittavista muutostöistä varhaiskasvatuksen käyttöön harkittaviin tiloihin, tilajärjestelyjen ja muutostöiden edellyttämästä aikataulusta sekä aiheutuviksi arvioitavista kustannuksista;

4. esittää osana valtuustoaloitteen käsittelyä valmisteltavan, yhteistyössä kunnan keskushallinnon ja taloustoimiston viranhaltijoiden kanssa, tarkastelu kunnan taloudellisista edellytyksistä maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiseen siten, että edellytykset lakisääteisten ja muiden kunnan tehtävien laadukkaaseen hoitamiseen voidaan turvata pitkällä aikajänteellä;

5. esittää, että maksuttoman varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamista koskevan valtuustoaloitteen käsittelyä jatketaan sivistyslautakunnassa, kun tilajärjestelyjä ja kunnan taloudellisia edellytyksiä koskevat selvitykset ovat valmistuneet. Osana valmistelua varataan palvelujen käyttäjille, kuntalaisille ja muille kiinnostuneille kuntalain 410/2015 22 §:n ja hallintolain 434/2003 41 §:n mukaisesti mahdollisuus näkemystensä esittämiseen asiassa;

6. todeta, ettei varhaiskasvatuksen maksuttomuuden toteuttamista, valmistelun edellyttämä aika huomioiden, arvioida mahdolliseksi vuoden 2025 aikana; laadukkaiden varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseksi arvioidaan muutoksen hallittu toteuttaminen tärkeäksi, mikäli varhaiskasvatus päätetään jatkossa järjestää maksuttomana. Talousarviovalmistelun näkökulmasta tulisivat määrärahat, mikäli valtuustoaloitteessa esitetyt muutokset päätettäisiin toteuttaa, huomioitaviksi aikaisintaan vuoden 2026 talousarvio- ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmakehyksessä sekä kehyksen pohjalta laadittavassa sivistyslautakunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa;

7. saattaa valtuustoaloitteen käsittelyvaiheen ja esityksen käsittelyssä etenemisestä, liitteenä olevan, kunnassa laaditun selvityksen varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän

maksamisen edellytyksistä sekä liitteinä olevat valtakunnalliset selvitykset ja tarkastelut tiedoksi kunnanhallitukselle ja -valtuustolle.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että varhaiskasvatuspäällikkö Mia Mansikka osallistui asiantuntijana kokoukseen tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan klo 18.05-19.00.

Merkittiin, että vanhus- ja vammaisneuvoston edustaja Leena Niemi poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.30.

Khall 28.10.2024 § 195

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy sivistyslautakunnan esityksen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Kvalt 11.11.2024 § 35

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto merkitsee tiedoksi valtuustoaloitteen käsittelyvaiheen ja esityksen käsittelyssä etenemisestä, liitteenä olevan, kunnassa laaditun selvityksen varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen edellytyksistä sekä liitteinä olevat valtakunnalliset selvitykset ja tarkastelut.

Päätös

Kunnanvaltuusto merkitsi tiedoksi valtuustoaloitteen käsittelyvaiheen ja esityksen käsittelyssä etenemisestä, liitteenä olevan, kunnassa laaditun selvityksen varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen edellytyksistä sekä liitteinä olevat valtakunnalliset selvitykset ja tarkastelut.

Sivltk 14.05.2025
73/12.00.00/2024

Valtuustoaloitteen käsittelyä on jatkettu laatimalla liitteenä oleva tarkastelu tilajärjestelyistä / selvitys varhaiskasvatusmaksujen poistamisen edellytyksistä. Tarkastelun perusteella arvioidaan varhaiskasvatuksen maksuttomuuden toteuttaminen toiminta- ja tilajärjestelyjen puolesta mahdolliseksi 1.8.2026 alkaen, mahdollisiin muutoksiin palveluja käyttävien lasten lukumäärissä varautuen. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta tulisi muutos toteutettavaksi samanaikaisesti koko kunnan alueella. Koska tarkasteltuja tiloja täydentäviä tiloja ei varhaiskasvatuksen käyttöön ole tarkoituksenmukaisin tavoin järjestettävissä, tulisi muutoksessa edetä harkiten siten, että käytettävissä olevat tilat riittäisivät palvelujen pidemmän aikajänteen järjestämiseen.

Osana valtuustoaloitteen käsittelyä on lisäksi laadittu liitteenä oleva tarkastelu kunnan taloudellisista edellytyksistä maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiseen. Talouspäällikön laatimassa selvityksessä tehdyn arvion perusteella ennakoidaan kuntatalouden tilan tiukentuvan, ja Pöytyän

kunnan tulojen vähenevän merkittävästi, mikä tulee valmistelussa huomioitavaksi. Epävarmuutta tilanteeseen selvityksen mukaan tuovat erityisesti valmistelussa valtakunnallisesti olevan valtionosuusuudistuksen sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimuskauden päättymisen vaikutukset.

Varhaiskasvatuksen maksuttomuuden toteuttamista ei arvioida mahdolliseksi sivistyslautakunnan vuoden 2025 talousarvioon ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaan varattua vastaavien määrärahojen ja tulotavoitteiden puitteissa. Ratkaisuun päädyttäessä tulisivat tarvittavat muutokset tulo- ja menomäärärahoihin huomioitaviksi kunnan / sivistyslautakunnan kyseisen vuoden talousarviokehityksessä sekä vastaavan vuoden / vuosien talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Muutos arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi toimintakauden alusta 1.8. alkaen. Arvio keskeisistä muutoksista toimintatuloissa ja -menoissa on esitetty kunnanvaltuuston 11.11.2024 § 35 päätöksen liitteenä olevassa selvityksessä varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen edellytyksistä.

Päädyttäessä toteuttamaan varhaiskasvatuksen maksuttomuus kunnan talouteen vaikuttavien tekijöiden tarkennuttua, ja arvioitaessa varhaiskasvatuspalvelut, esiopetus mukaan lukien, voitavan muutoksen jälkeen toteuttaa edelleen kokonaisuudessaan Kyrön, Metsälauhan ja Yläneen varhaiskasvatustilojen tiloja käyttäen, arvioidaan toimintaan ja palvelujen käyttäjiin kohdistuvat vaikutukset (mm. mahdolliset muutokset varhaiskasvatus- / esiopetuspalvelujen järjestämispaikoissa, muut palvelujen järjestämiseen kohdistuvat vaikutukset) vähäisemmiksi. Muutoksesta johtuvien kustannusvaikutusten arvioidaan samoin olevan kyseisessä tilanteessa pienempien; kaikkien kokonaisuuteen vaikuttavien tekijöiden etukäteinen arviointi on kuitenkin vaikeaa (mm. palveluja käyttävien lasten lukumäärän kehitys).

Tärkeäksi varhaiskasvatuksen maksuttomuutta ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamista harkittaessa arvioidaan kunnan taloudellisten edellytysten turvaaminen lakisääteisten ja muiden kunnan tehtävien laadukkaaseen hoitamiseen pitkällä aikajänteellä. Näkymä tulee tarkasteltavaksi kunnan toiminnan ja talouden kokonaisuus huomioiden.

Valmistelijat

sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää

1. merkitä tiedoksi liitteenä olevan tarkastelun tilajärjestelyistä / selvitys varhaiskasvatusmaksujen poistamisen edellytyksistä sekä tarkastelun kunnan taloudellisista edellytyksistä maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiseen;

2. esittää kunnanhallitukselle, että varhaiskasvatuksen maksuttomuutta koskevaa asiaa tarkastellaan, mikäli kunnalla arvioidaan olevan, kun valmistelussa valtakunnallisesti olevasta valtionosuusuudistuksesta on päätetty, ja uudistuksen vaikutukset samoin kuin Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimuskauden päättymisen vaikutukset, muut talouteen vaikuttavat tekijät mukaan lukien, ovat tarkentuneet, taloudelliset edellytykset varhaiskasvatuksen maksuttomuuden toteuttamiseen siten, että edellytykset lakisääteisten ja muiden kunnan tehtävien laadukkaaseen hoitamiseen voidaan turvata pitkällä aikajänteellä. Osana valmistelua varataan palvelujen käyttäjille, kuntalaisille ja muille kiinnostuneille kuntalain 410/2015 22 §:n ja hallintolain 434/2003 41 §:n mukaisesti mahdollisuus näkemystensä

esittämiseen asiassa, mikäli ratkaisulla arvioidaan kyseisessä tilanteessa olevan merkittäviä vaikutuksia palvelujen järjestämiseen ja käyttämiseen, tai muita merkittäviä vaikutuksia;

3. todeta, ettei valtuustoaloitteessa varhaiskasvatuksen maksuttomuuden lisäksi esitetyn kotihoidon tuen kuntalisän maksamista arvioida tehtyjen selvitysten ja tarkastelujen perusteella tarkoituksenmukaiseksi;

4. saattaa Kokoomuksen valtuustoryhmän valtuustoaloitteen käsittelyn kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös